

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Meierijstad**

**Een bureau- en inventariserend veldonderzoek
in de vorm van boringen in de verkennende fase
Tielse Hoeve Woudseweg te Schijndel**

Bureau voor Archeologie Rapport 658

***Bureau voor Archeologie
(conceptversie rapport)***

Let op: Er zijn opmerkingen zie 3 & 3.1

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller	Juan van der Roest	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgood	21-09-2018	
Controle	Stefan Molenaar	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgood	21-09-2018	SM
Controle Gemeente Meierijstad	Mark van der Broek	medewerker gebiedsontwik- keling - Erfgoed (Monumen- ten, Archeologie & Cultuur- historie)	24-09-2018	

1. Inleiding

In opdracht van Wintraecken Advies heeft Bureau voor Archeologie een bureau- en booronderzoek uitgevoerd voor de locatie Tielse Hoeve Woudseweg te Schijndel. Aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bouw van een zogeheten Ruimte-voor-Ruimte-woning. Het huidige ontwerp gaat uit van een woning, bomen, struiken, een heg en een vijver. Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 5.750 m².

In het gebied geldt vastgesteld archeologisch beleid. Het plangebied ligt in bestemmingsplan 'Landelijk gebied'. In het noordelijk deel geldt de dubbelbestemming Waarde-Archeologie 5; hier geldt dat archeologisch onderzoek verplicht is bij bodemingrepen dieper dan 30 of 50 cm -mv en een oppervlakte van meer dan 2.500 m². In het zuidwesten geldt de dubbelbestemming Waarde-Archeologie 4; hier geldt dat onderzoek verplicht is bij bodemingrepen dieper dan 30 of 50 cm -mv en een oppervlakte van meer dan 500 m². In het zuidoosten geldt de dubbelbestemming Waarde-Archeologie 3; hier geldt dat onderzoek verplicht is bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -mv en een oppervlakte van meer dan 250 m².

De ontwikkeling bevindt zich in de ontwerpfase waardoor de verstoringsdiepte onbekend is. De werkzaamheden zullen waarschijnlijk leiden tot een bodemverstoring van méér dan 30 cm -mv. Hiermee overschrijdt het plan de vrijstellingscriteria en geldt de verplichting om onderzoek uit te voeren. Dit rapport beschrijft de resultaten van dat onderzoek en voorziet in die plicht. De gemeente Meierijstad is - als bevoegde overheid - gevraagd het rapport te beoordelen en een selectieadvies op te stellen. Het rapport is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied ligt in Schijndel. Het wordt in het noordwesten begrensd door de Tielse Hoeve en in het oosten door de Woudseweg. Het plangebied wordt begrensd door hoge heggen. De grens van het plangebied is in het noordoosten ca. 106 m (lang), in het noordwesten ca. 93 m, in het zuidwesten ca. 68 m en in het zuidoosten ca. 54 m. De omvang is 5.750 m².

In het plangebied staan momenteel geen gebouwen. De voormalige gebouwen om het plangebied stammen uit de periode 1939 t/m 2017. In het plangebied hebben mogelijk verstoringen plaatsgevonden door landbouwkundige werkzaamheden. Recentelijk is het gebied in gebruik geweest voor de opslag van bouwmaterialen; in dat kader zijn een aantal paden aangelegd; in het plangebied loopt vanaf het noorden naar het midden een met stelconplaten verhard pad. Voor de locatie en exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar het beoordeelde rapport van BvA (zie onder).

1.2 Aard van de bedreiging

De beoogde ingreep bestaat uit de bouw van een woning; daarnaast komen er bomen, struiken, een heg en een vijver. De ontwikkeling bevindt zich in de ontwerpfase waardoor de verstoringsdiepte nu nog onbekend is. Werkzaamheden zullen zeer waarschijnlijk leiden tot een bodemverstoring van méér dan 30 cm -mv.

2. Archeologisch onderzoek

BvA heeft in de periode mei/juli 2018 een bureau- en een booronderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het rapport :

Hanemaaijer, M., en R. Janszen, 2018: Bureau voor Archeologie Rapport 658 - Tielse Hoeve Woudseweg, Schijndel, gemeente Meierijstad: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase - versie: concept - 10 juli 2018.

(Betreffend rapport dient ook als bijlage bij een VOBP zoals opgesteld door Wintraecken Advies ?)

2.1 Onderzoeksmethode

Het archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek. Doel van het bureauonderzoek is het specificeren van de archeologische verwachting, dat wil zeggen het aan de hand van beschikbare en nieuwe informatie over de archeologie, cultuurhistorie, geomorfologie, bodemkunde en grondgebruik, bepalen van de kans dat binnen het plangebied archeologische resten kunnen voorkomen. Doel van het booronderzoek is het toetsen van

de opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting; daartoe zijn ook 5 specifieke onderzoeksvragen gedefinieerd. Het booronderzoek heeft bestaan uit 5 boringen die verspreid over het plangebied zijn geplaatst.

Het gehele onderzoek is uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000, in overeenstemming met de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.0). Het bureauonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van KNA protocol 4002; het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in KNA protocol 4003.

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Het bureauonderzoek had uitgewezen dat het plangebied vanaf de prehistorie een aantrekkelijk vestigingslocatie heeft gevormd vanwege de ligging op de noordflank van een dekzandrug. Vanaf de Late Middeleeuwen is in het plangebied een plaggendeek opgebracht. Het plangebied maakt deel uit van het buurtschap Tielse Hoeve. Het toponiem verwijst naar een “boerderij met grondstuk van de familie Tielens”; de oudste vermelding stamt uit 1653. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van historische bebouwing in het plangebied. Op basis van geraadpleegd kaartmateriaal is het plangebied lange tijd in gebruik als bouwland. Er zijn geen aanwijzingen voor verstoringen anders dan door landbouwkundige werkzaamheden en de aanleg van paden.

Er geldt een middelhoge tot hoge verwachting voor de periode Laat Paleolithicum t/m Vroege Middeleeuwen. Het zou daarbij kunnen gaan resten van jagers-verzamelaars en van vroege en late landbouwsamenlevingen. De bijbehorende complextypes betreffen bewoning en economie (omvang: onbekend). Diepteligging: onder het plaggendeek, diepte onbekend. Gezien de relatief lage grondwaterstand zullen organische resten slecht zijn geconserveerd. Er zijn geen aanwijzingen voor verstoringen anders dan door landbouwkundige werkzaamheden en de aanleg van paden. Archeologische resten kenmerken zich waarschijnlijk door een sporenniveau; indien de oorspronkelijke vondstlaag niet is verploegd, kan ook een spreiding van vuursteen en/of aardewerkfragmenten aanwezig zijn.

Bij het booronderzoek zijn met behulp van een Edelmanboor (diam. 7 cm) 5 boringen gezet tot max. 2 m -mv. Al het bodemmateriaal bestaat uit kalkloos zand. Op basis van verschillen in textuur, kleur, structuur en bijmengingen konden 3 pakketten worden onderscheiden. Het onderste pakket (1) is geïnterpreteerd als dekzand en fluvioperiglaciale afzettingen; het vormt grotendeels de C-horizont. De bruine kleur van de top van het pakket in boor-profiel 4 is geïnterpreteerd als ijzer- en/of humeus inspoeling. Dit niveau vormt een B- of BC-horizont. De pakketten 2 en 3 zijn op basis van stratigrafische ligging en humeuze bijmenging geïnterpreteerd als de A-horizont. Gezien de dikte van het pakket is het een antropogeen dek en deels opgebracht. Omdat het pakket puin, beton en baksteenspikkels bevat, is pakket (recent) omgewerkt.

In boorprofiel 4 is het pakket relatief dun en bevat het geen antropogene bijmenging (pakket 4). De aanwezigheid van een B en BC-horizont wijst op een intacte bodem, waarschijnlijk een laarpodzolbodem. In de overige boorprofielen is de bodem omgewerkt tot diep in de C-horizont. In de zone waar boring 4 is gezet, in het noordwesten van het plangebied, is de bodem intact. Hier kan een mogelijke archeologische vindplaats goed zijn geconserveerd. Omtrent de omvang, aard en datering kunnen geen uitspraken worden gedaan.

2.3 Advies BvA

Conform KNA 4.0 vormt een waardestelling en selectieadvies van vindplaatsen onderdeel van een standaardrapport. Omdat in een deel van het plangebied een intacte bodem aanwezig is, kan hier een vindplaats aanwezig zijn. Deze mogelijke vindplaats is echter niet aangetoond. Er is daarom geen waardestelling mogelijk en er is geen selectieadvies opgesteld.

Op de plaats waar de diepste bodemingrepen zijn voorzien (vijver, woning) worden geen behoudenswaardige archeologische resten verwacht. In de zone van boring 4 zijn geen diepe bodemingrepen voorzien. Eventuele archeologische resten in die zone worden niet bedreigt.

BvA adviseert in het gebied rondom boorprofiel 4 geen graafwerkzaamheden uit te voeren. Het resterende deel van het plangebied kan worden vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat toch ar-

cheologische resten worden aangetroffen bij de graafwerkzaamheden. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet uit 2015. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Meerijstad.

3. Beoordeling rapportage namens/door de Gemeente Meerijstad

Het rapport is goed opgesteld en biedt feitelijk al voldoende informatie om tot een selectieadvies/-besluit te komen. Er is onzes inziens voldoende aangetoond dat in een deel van het plangebied vooralsnog sprake is van een (middel)hoge verwachting op het aantreffen van bepaalde archeologische waarden en resten, wat vervolgonderzoek - proefsleuvenonderzoek - als volgende stap in de AMZ-cyclus noodzakelijk maakt indien er voor wordt gekozen in dit deel van het plangebied alsnog graaf- en grondwerkzaamheden uit te voeren die dieper gaan dan 30 cm.

Daarnaast zijn de volgende op- en aanmerkingen - in meer of mindere mate - ook nog relevant :

- p. 3 *Administratieve gegevens, (RO) kader onderzoek* : hier staat nu vermeld: "nieuwbouw", we zien dit graag verder uitgebreid met ook het feitelijke RO-kader, waarschijnlijk een BP-wijziging, een (VO)BP o.i.d.; dit graag in samenspraak met de opdrachtgever éénduidig bepalen; de ingreep/ontwikkeling op zich is inderdaad *nieuwbouw* ;
- p. 17 *onderzoeksvraag 5 : onder a) : Op de plaats waar de diepste bodemingrepen zijn voorzien (vijver, woning) worden geen behoudenswaardige archeologische resten verwacht. In de zone van boring 4 zijn geen diepe bodemingrepen voorzien. Eventuele archeologische resten in die zone worden niet bedreigt (sic).; en onder b) : Geadviseerd wordt om in de zone rondom boorprofiel 4 graafwerkzaamheden te vermijden. Voor het resterende deel van het plangebied zijn aanvullende maatregelen niet noodzakelijk.* ; graag de grootte van dit deel bepalen (= van belang voor het advies); zie ook volgende opmerking ;
- p. 35 *Figuur 24* : we zien graag de westelijke deel van terrein waar een intact bodemprofiel aanwezig is, graag ook gekwantificeerd in m². Dit deel van het terrein dient in de verdere procedure met zorg te worden behandeld. Er wordt nu van uitgegaan dat in dat deel geen grondroerende werkzaamheden - *in welke vorm dan ook* - gaan plaatsvinden; dit houdt o.i. ook in dat in dit gedeelte geen bomen, struiken en/of heggen mogen worden geplant. Mochten binnenkort of verder in de toekomst hier alsnog plannen voor worden gemaakt of initiatieven voor worden ontwikkeld, dan dient dit deel van het terrein - hoe dan ook - eerst nader onderzocht te worden. Dit kan dan waarschijnlijk het beste gebeuren door het trekken van proefsleuven.

We gaan ervan uit dat deze op- en aanmerkingen zullen worden verwerkt in de volgende (definitieve) versie van het rapport.

3.1 Selectieadvies Gemeente Meerijstad

Uitgaande van het voorgaande, kan de gemeente Meerijstad wel alvast instemmen met de inhoud en strekking van het rapport.

De gemeente neemt het advies van BVA over om het plangebied voor circa driekwart direct vrij te geven voor ontwikkeling. Voor het overige kwart geldt dat vrijgave alleen plaatsvindt onder de strikte voorwaarde dat daar vooralsnog geen diepgaande grond- en graafwerkzaamheden (mogen) worden uitgevoerd.

Het lijkt erop dat het archeologisch rapport, dat in opdracht van Windraecken is opgesteld, waarschijnlijk ook gebruik gaat worden voor een BP-wijziging. Het is daarom aan te raden dat ook in het mogelijke VOBP de westelijke hoek - nu ingeschat op ca. 25 % - van het terrein te ontzien van graaf- en grondwerkzaamheden, vanwege de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Dit houdt in dat er dus bijvoorbeeld ook geen bomen e.d. mogen worden geplant. Indien - om wat voor reden dan ook - hier toch ontwikkeld gaat worden, dient in het kader van het bestemmingsplan, de vergunningverlening en de AMZ-cyclus hier eerst nader archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd.

De bovenstaande op- en aanmerkingen dienen in de definitieve versie van het rapport in voldoende mate te zijn verwerkt. Het rapport dient dus formeel nog een keer te worden voorgelegd aan de bevoegde overheid en haar adviseur.